

Stora utmaningar kräver kreativa lösningar – vatten i Stockholms stads planering

Juha Salonsaari
Vattensamordnare
Stockholms Stad

Vatten i samhällsplaneringen - ett seminarium om
miljö kvalitetsnormerna

Miljökvalitetsnormer och bedömningsgrunder för ekologisk och kemisk status

– en planerares värsta mardröm?

$$Trotfiindex = \frac{\sum_{i=1}^n (\text{Indikatorvärde}_{\text{Art}_i} * \text{Viktfaktor}_{\text{Art}_i})}{\sum_{i=1}^n \text{Viktfaktor}_{\text{Art}_i}}$$

$$EK = \frac{r_{75} - r_{50}}{x + r_{75} - (2 * r_{50})}$$

$$V_Q = \text{medelvärde} \left(\frac{\text{Abs}|QR_i - QN_i|}{\overline{QN}} * 100 \right)$$

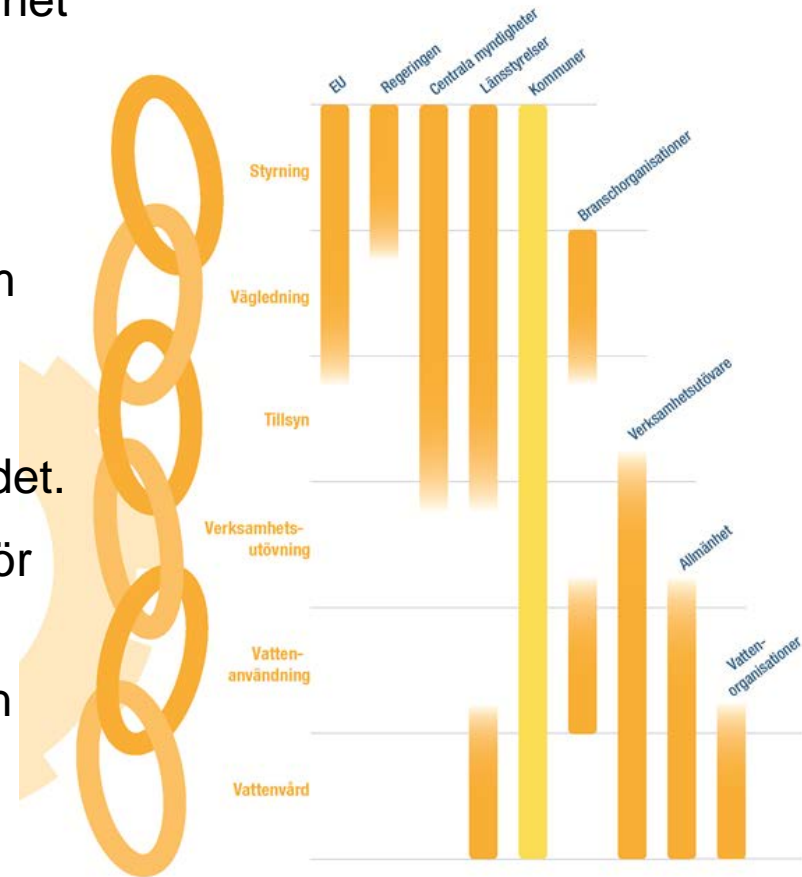
$$BQI = \sum_{i=0}^5 \frac{(k_i * n_i)}{N}$$

$$IPS = \frac{\sum (A_j * I_j * V_j)}{\sum (A_j * V_j)}$$

$$\text{Flödets förändringstakt [\%]} = \frac{\sum (\text{Abs}|QR_i - QR_{i-1}|) \cdot \sum (\text{Abs}|QN_i - QN_{i-1}|)}{\sum (\text{Abs}|QN_i - QN_{i-1}|)} * 100$$

Sammanfattning

- Kommunerna har enligt Miljöbalken en skyldighet att följa åtgärdsprogram och MKN.
- MKN är centralt vid planering, prövning och tillsyn
- En del, men långt ifrån allt kan regleras genom planbestämmelser.
- Det är viktigt att beakta planbeskrivning med MKB och dagvattenutredning vid genomförandet.
- En bra organisation ger goda förutsättningar för ett effektivt arbete.
- Avtal och överenskommelser som reglerar och tydliggör ansvar är nödvändigt.
- Jämför med nollalternativet och tänk efter före

Lagstiftning som stöd för att följa MKN

Miljöbalken

Ska skydda människors hälsa och miljön.

Plan- och bygglagen

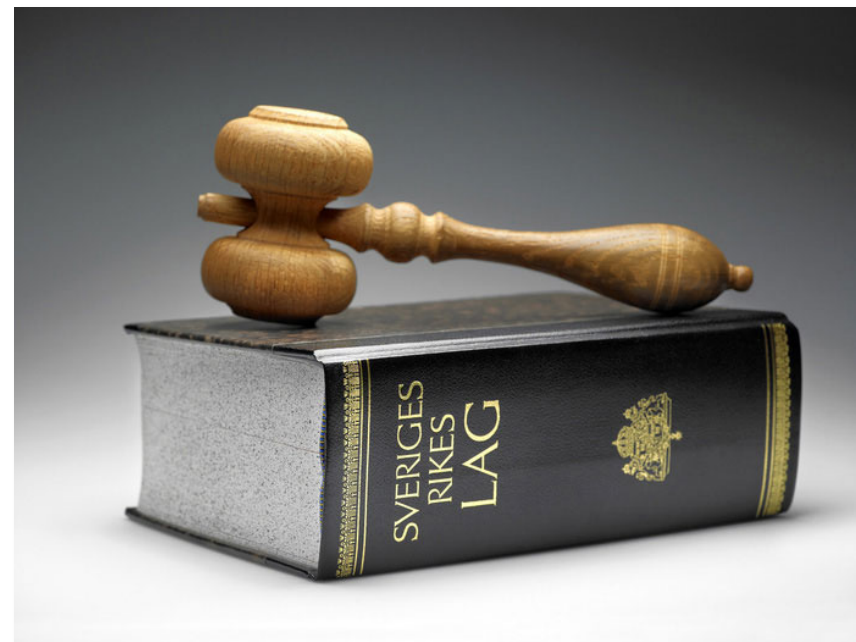
Planläggning syftar till att endast mark som ur allmän synpunkt är lämplig för ändamålet får bebyggas.

Reglerar nödvändigt skydd och reserverar plats för nödvändiga anläggningar/anordningar för att marken ska kunna bli lämplig för bebyggelse.

Lagen om allmänna vattentjänster

Reglerar kommunens ansvar att ordna vattenförsörjning och avlopp för att skydda människors hälsa eller miljön.

Ska garantera att nödvändiga anläggningar blir utförda och fungerar som det är tänkt.

Planering och MKN – ett moment 22

Enligt 2 kap. 10 § PBL ska Miljökvalitetsnormer följas:

Vid planläggning och i andra ärenden enligt denna lag ska miljökvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken följas.

Länsstyrelsen kan med stöd av 11 kap. 1 § PBL upphäva kommunala beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser om MKN inte följs.

Men, det inte går att reglera alla typer av frågor i planbestämmelserna utan **endast sådana frågor som har direkt lagstöd i 4 kap PBL** och enligt praxis framgår att där **inte ingår flöden, kvalitetskrav eller rening.**

Vad innehåller en detaljplan?

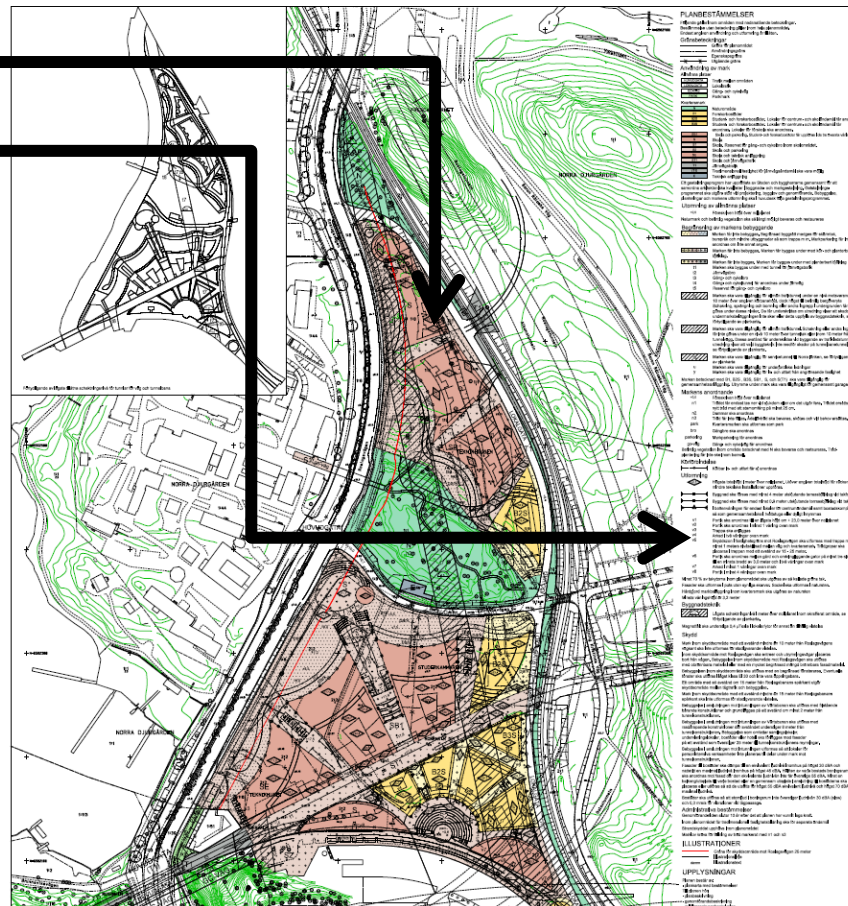
Plankarta
och planbestämmelser

Planbeskrivning

Syfte

Genomförandefrågor

Konsekvensbeskrivningar

Stockholms
stad

BEHOV

Idé

Förstudie

Start

Planarbete

Programarbete

Detailplan

PLAN

Dialog & samråd

Justera förslag

GRANSKA

Förslag

Reklamas

BESLUT

Antagande

Laga Kraft

BYGG

Startbesked

Kungörelse

Utredning

Bygglov

Ansökan

Slutbesked

Inflyttning

Genomförande

Stockholms stad

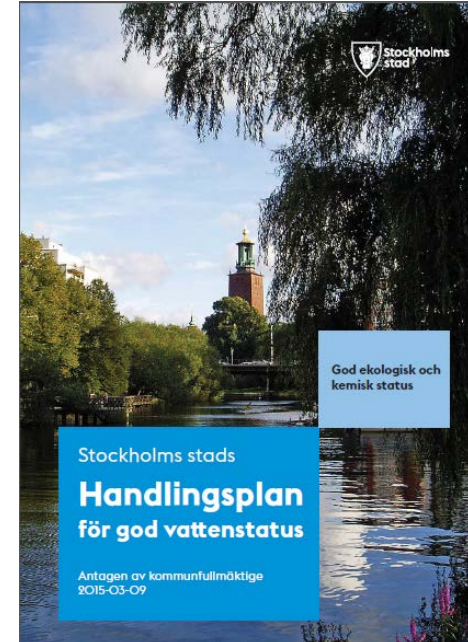
Handlingsplan för att trimma organisation för god vattenstatus och lokala åtgärdsprogram för genomförande

Handlingsplanens syften:

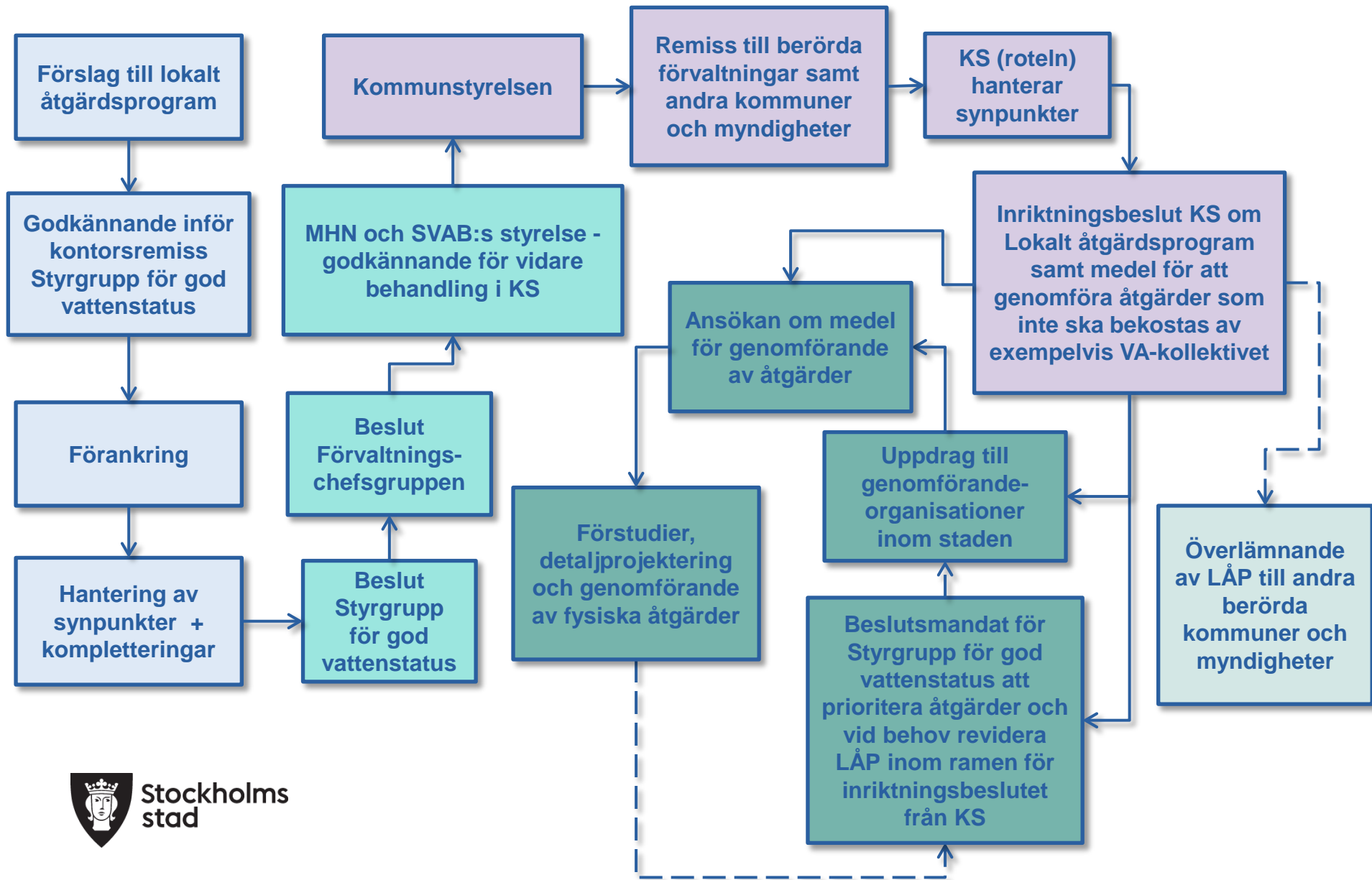
- Ange hur stadens vattenarbete ska utvecklas så att ett tydligt fokus på operativa åtgärder nås.
- Ange hur stadens arbete med vattenvård ska anpassas till vattenförvaltningsarbetet.

Nytt övergripande mål för Stockholms vattenarbete

- Stockholms sjöar, kustvatten och vattendrag ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten (god ekologisk och kemisk status till år 2021 eller senast till år 2027).
- För att nå detta mål behöver lokala åtgärdsprogram, med syfte att följa miljökvalitetsnormerna, vara framtagna för alla stadens vattenförekomster senast år 2018.

Organisation för god vattenstatus

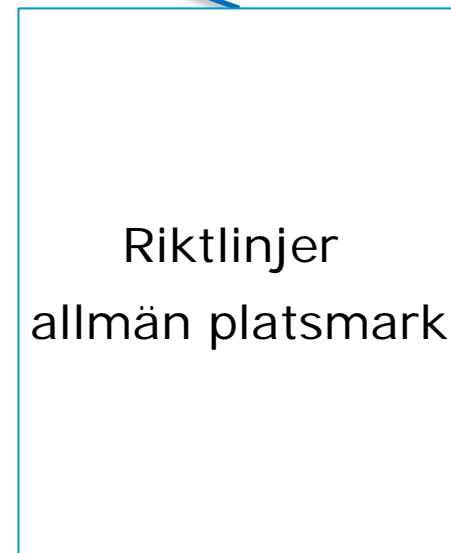
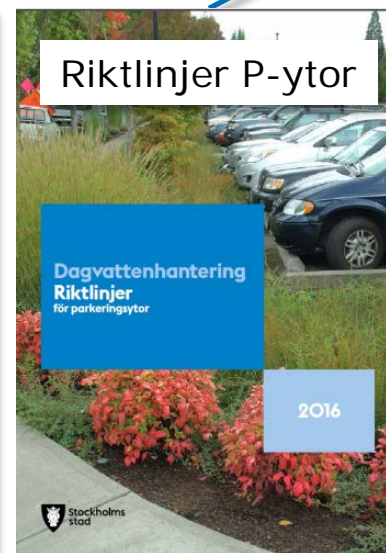

Varför behöver vi ta fram lokala åtgärdsprogram?

- Därför att genomförande av kostnadseffektiva **lokala åtgärder** kräver ett **lokalt underlag** som beskriver **var, hur, när, av vem och till vilken kostnad** som åtgärderna ska utföras.
- Åtgärdsbibliotek
- Most bang for the bucks

Stockholms nya dagvattenstrategi med åtgärdsnivå och riktlinjer

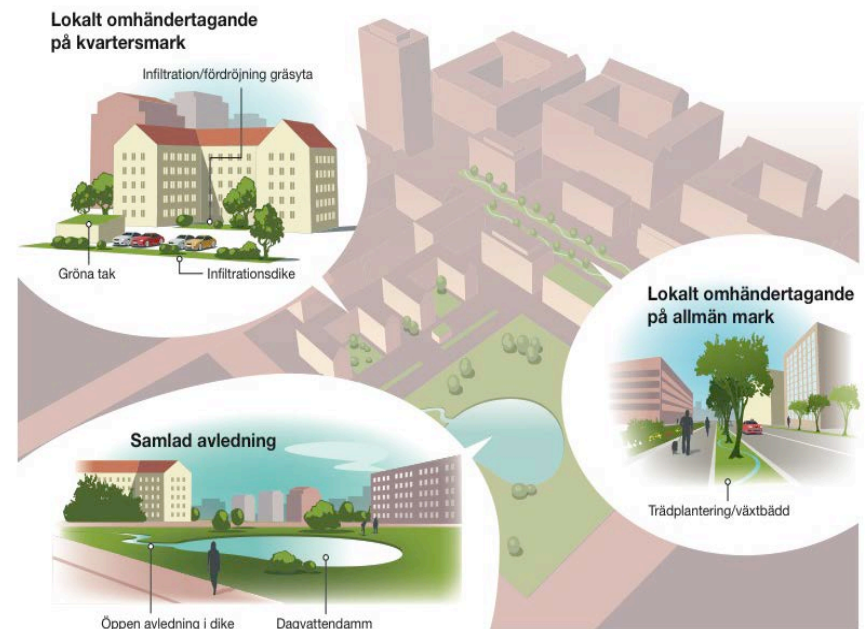

Åtgärdsnivå för dagvatten i Stockholms stad

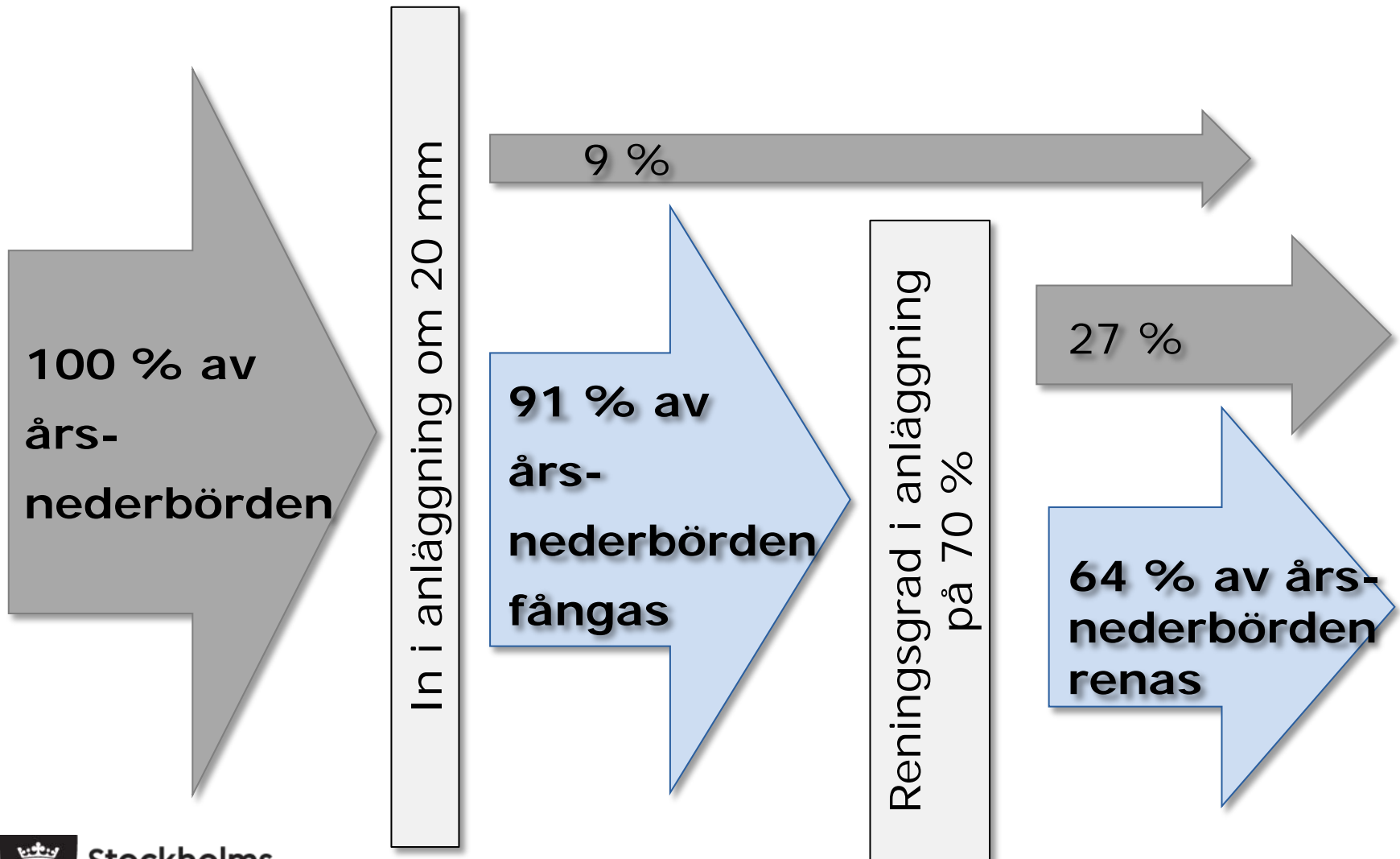
Vid ny- och större ombyggnation ska dagvatten från hårdgjorda ytor fördröjas och renas i hållbara dagvattensystem.

Systemen ska dimensioneras med en **våtvoly m på 20 mm och ha en mer långtgående rening än sedimentation**. För att ge tillräcklig avskiljning ska våtvoly men utformas som en permanentvoly m eller en voly m **som avtappas under cirka 12 timmar via ett filtrerande material**.

Avsteg kan medges i de fall tekniska förutsättningar, naturliga förhållanden eller orimliga kostnader i förhållande till miljönyttan medför att det inte är möjligt eller motiverat att dimensionera en dagvattenanläggning för rekommenderad voly m eller på annat sätt avskilja föroreningar motsvarande det som avses med åtgärdsnivån. Motiv och underlag för ett sådant avsteg ska i så fall anges.

Åtgärdsnivå – ”MKN i praktiken”

Förbättringsbehov

Kommunerna behöver vässade juridiska verktyg för att genomföra åtgärder enligt åtgärdsprogrammet.

Ansvar: Boverket i samverkan med HaV, VM, Lst och kommunerna.

Kommunerna behöver aktivt stöd i arbetet med att prioritera åtgärder ur ett avrinningsområdesperspektiv.

Ansvar: Länsstyrelserna och Vattenmyndigheten.

Handlingsplan och lokala åtgärdsprogram är bara början – det krävs tydliga prioriteringar och samsyn.

Ansvar: Politiken och samtliga förvaltningar inom kommunen.

Avtal som reglerar ansvar för drift och skötsel

Ansvar: Samtliga förvaltningar inom kommunen.

Gör om och gör rätt! Om inte moroten räcker behövs uppföljning och en skarp tillsyn.

Ansvar: Tillsynsmyndigheten. Kommun och Länsstyrelse.

Tack! Frågor?

Juha Salonsaari
Telefon: 08 - 508 28 792
juha.salonsaari@stockholm.se